

10. Савицький Ю. Малий і середній бізнес – це секрет успіху економіки Польщі – експерти. *Радіо Свобода*. 18 січня 2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28241829.html>
11. USAID (офіційна сторінка). URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine>
12. EU sets up €20 million support for Ukrainian start-ups through European Innovation Council. *Official website of the European Union*. 09.06.2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3533
13. Global Entrepreneur Programme (GEP) helps high-growth overseas companies relocate to the UK. URL: <https://www.great.gov.uk/international/content/investment/how-we-can-help/global-entrepreneur-program/>

Заховаєва Даяна

Національний університет «Острозька академія»

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ВІЙСЬКОВІЙ ДОПОМОЗИ УКРАЇНИ ОКРЕМИМИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ НАТО

Ключові слова: НАТО, війна, співпраця, Україна, військова допомога.

Keywords: NATO, war, cooperation, Ukraine, military assistance.

Перешкоджання військовій допомозі Україні з боку окремих країн-членів НАТО є серйозною проблемою на міжнародній арені. Ця обструкція значно погіршила відносини між Україною та її союзниками, а також іншими країнами регіону. Важливо зрозуміти причини, чому виникає ця перешкода, і що можна зробити, щоб її усунути. Чинники різні, зокрема це політичний тиск з боку Росії та економічні інтереси деяких членів НАТО, які призвели до цієї ситуації. Цю проблему можливо усунути за допомогою посиленої координації між державами-членами НАТО та посилення підтримки зусиль України з реформування сектору безпеки.

Країни-члени НАТО опинилися у складній ситуації щодо військової допомоги Україні. Незважаючи на те, що Україна є партнером НАТО, деякі країни блокують доставку військової допомоги. Це призвело до глухого кута в регіоні, оскільки Україна не в змозі повноцінно, без допомоги партнерів та союзників захистити себе від російської агресії. Перешкоджання військовій допомозі з боку окремих країн-членів НАТО спричинило серйозні наслідки для безпеки в усьому регіоні. Це також поставило під сумнів відданість цих країн своїм союзникам і партнерам. До того ж це послабило здатність НАТО ефективно реагувати під час кризи [8].

Прямої військової допомоги від альянсу Україні не надходить через те, що НАТО як об'єднаний союз не має наміру прямо втручатися в російсько-українську війну та запобігає розширенню воєнних дій на свої території. Тому не надаючи прямої допомоги, члени альянсу готові надавати військову допомогу Україні окремо одна від одної. Маючи власні інтереси та переконання, одні держави надають більшу допомогу, водночас інші країни-члени НАТО відмовляють у передачі важкого озброєння та навіть відмовляють у закупівлях військових одиниць.

Німеччина одна з головних країн-членів НАТО своїми рішеннями про ненадання або затягування військової допомоги, особливо важкого озброєння, викли-

кала занепокоєння серед союзників та тиск на уряд Німеччини. Німецький уряд, як демократичний, бюрократичний, діє повільно, з ретельними перевірками кожного озброєння. Ще однією причиною була залежність Німеччини від російського постачання газу [9].

Існують і інші відмови в наданні важкого озброєння, наприклад, запит України на надання 100 одиниць БМП Мардер було відхилено з причин, що поставку бойових машин потрібно погоджувати в межах НАТО [1].

Наступною в наданні військової допомоги Україні від Німеччини стала відмова без обґрунтування причин. У цю допомогу входило постачання танків «Леопард», «Мардер», «Фукс», «Пума», «Боксер», БТРів та інші види озброєння, що були прописані на 48 аркушах. Після відмови Федеральним міністерством оборони озброєння було скорочене наполовину [5].

Нова схема затримки постачання Україні важкого озброєння від Німеччини – «кільцевий обмін». У межах цього обміну передбачалася передача БМП «Мардер», але не Україні, яка робила на них запит, а Греції в обмін на те, що Греція надасть Україні танки типу БМП радянського зразка в кількості 50 на 50 одиниць. І тут Греція поставила умови, що вона передасть танки Україні тоді, коли всі 50 одиниць БМП «Мардер» будуть доставлені та готовими до використання [10].

Обіцяні Бундесвером системи ПВО Iris-T та РСЗО Mars II також підпали під затягування рішучості на їх постачання Україні. Причиною затягування постачання РСЗО Mars II є їх активне використання німецькими військовими. До того ж програмне забезпечення в цій одиниці озброєння потрібно перепрограмувати на стрільбу американськими чи британськими боєприпасами. Щодо ПВО Iris-T виникло непорозуміння між урядом Німеччини та Єгипту. Єгиптом було замовлено декілька систем, які уряд Німеччини пообіцяв направити в Україну [10].

Із початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Президент Угорщини Віктор Орбан заявив, що уряд Угорщини категорично не буде надавати будь-яку військову допомогу Україні та втручатися в російсько-українську війну. Тому уряд Угорщини заборонив передачу Україні від союзників військову допомогу, а саме летальну зброю, військове обладнання через повітряні або сухопутні шляхи. У постачанні військової допомоги, окрім погодження на поставку від уряду країни, головними є способи її транспортування та територія, якою буде здійснюватися транспортування. Закриття морських портів в Україні зумовлює зменшення кількості шляхів постачання військової допомоги. Тому транзит здійснюється повітряними та сухопутними шляхами країн, що межують з Україною, а заборона від Угорщини ускладнює транзит [7].

Масові обстріли енергетичної інфраструктури були поштовхом до запитів українського уряду на передачу Україні протиповітряної оборони. Уряд Греції знайшов у цьому свою вигоду: передати Україні систему С-300, Тор-М1 та ЗРК «Оса», натомість отримати від США систему ЗРК Patriot [2].

Для знищення та закріплення оборони українським військовим необхідні американські винищувачі F-16. Президент Сполучених Штатів Джо Байден заявляв, що Україні потрібне наземне важке озброєння: танки, артилерія, протиповітряна оборона, опираючись на висновки досвідчених американських військових [6].

Для передачі американських винищувачів F-16 на озброєння Україні потрібне створення відповідної інфраструктури, що не може бути реалізовано Україною в короткі терміни. Україна має забезпечити місце, де будуть дислокуватися літаки, їх технічне обслуговування та створення льотного складу. Для навчання в експлуатації винищувачів льотним складом може знадобитися мінімум чотири місяці [4].

Уряд Великої Британії вирішив не передавати Україні західні винищувачі F-16 у якості першої країни серед союзників. Підтвердженням є слова посла Мелінди Сіммонс в ефірі телемарафону: «Ми часто були першими, хто надавав допомогу. Але з точки зору винищувачів ми вважаємо, що це довгострокова перспектива» [3].

Джерела та література

1. Берлін відмовив Києву у передачі БМП Marder. *Military*. 03.04.2022. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/berlin-vidmovyv-kyuevu-u-peredachi-bmp-marder/>
2. Греція хоче ЗРК Patriot замість С-300. *Military*. 16.12.2022. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/gretyiya-hoche-zrk-patriot-zamist-s-300/>
3. Горбачова А. «Довгострокова перспектива»: посол Британії прокоментувала поставку літаків в Україну. *УНІАН. Інформаційне агентство*. 15.04.2023. URL: <https://www.unian.ua/weapons/dovgostrokova-perspektiva-posol-britaniji-prokomentuvala-postavku-litakiv-v-ukrajinu-12219429.html>
4. Робейко О. Експерт вказав на нюанси з передачею Україні винищувачів F-16. *УНІАН. Інформаційне агентство*. 16.02.2023 URL: <https://www.unian.ua/weapons/ekspert-vkazav-na-nyuansi-z-peredacheju-ukrajini-vinishchuvachiv-f-16-12147270.html>
5. Мешерук В. Німеччина викреслила зі списку постачання Україні важке озброєння, – Bild. *LB.ua*. 21.04.2022. URL: https://lb.ua/news/2022/04/21/514182_nimechchina_vikreslila_zi_spisiku.html
6. США поки що виключають передачу Україні винищувачів F-16 – Байден. *Military*. 25.02.2023. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/ssha-poky-shho-vyklyuchayut-peredachu-ukrayini-vynishchuvachiv-f-16-bajden/>
7. Ерман Г. Чому в Угорщини така політика щодо України і чи можна її змінити. *BBC News Україна*. 11.08.2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62472746>
8. Brzezinski Z. An Agenda for NATO: Toward a Global Security Web. *Foreign Affairs. JSTOR*. 2009. Vol. 88, № 5. P. 2–20. URL: <http://www.jstor.org/stable/20699640> (accessed 14 Apr. 2023).
9. The German Government’s Hesitance over the War Is Angering Allies. *Spiegel International*. 08.04.2023. URL: <https://cutt.ly/k5wyMij>
10. Software-Probleme, Ärger mit Griechenland, lange Lieferzeiten: Wie schwierig es um die versprochenen schweren Waffen aus Deutschland steht. *Business insider*. 13.06.2022. URL: <https://cutt.ly/R5wmvoT>